מַה הַמְשָׁפָט יש לעשותו דווקא בַּיּוֹם, אַף כַּאן בהשקאת סוטה יש לעשותה דווקא בַּיּוֹם.

שנינו במשנה: וְלַעֲרֵיפַת הָעֶגְלָה.

הגמרא מבארת את המקור שדווקא ביום: אָמְרֵי דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי, 'בַּפָּרָה' כְּתִיב בָּהּ בפסוק 'כַּפֶּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל' (דברים כא ח), והרי היא כְּקָרְבָּנוֹת, ולכן דינה כמותם שדווקא ביום.

שנינו במשנה: וּלְטַהֲרַת מְצוֹרָע.

המקור שדווקא ביום: דִּכְתִיב (ויקרא יד ב) 'זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצוֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ', כלומר שצריך להיטהר דווקא ביום.

שנינו במשנה: כָּל הַלַּיְלָה כָּשֵׁר לִקְצִירַת הָעוֹמֶר וכו'.

הגמרא מבארת את הטעם שדווקא הלילה כשר לקצירת העומר: דְּאָמַר מַר בברייתא (מנחות סו.), קְצִירָה של תבואת העומר, וּפְשִׁירָה של העומר, נעשות דווקא בַּלַּיְלָה, ולמדים אותן ממה שנאמר בספירת העומר (ויקרא כג טו) 'תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה', ש'תמימות' מתקיים רק אם מתחילים לספור בלילה, וַהֲבָאָה של העומר נעשית דווקא בַּיּוֹם, שנאמר בה (שם) 'מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם'.

שנינו במשנה: וּלְהַקְטֵר חֲלָבִים וְאֵבָרִים.

המקור שהוא כל הלילה: דִּכְתִיב בעולה (ויקרא ו ב) 'הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר', והוא הדין לשאר הקרבנות.

שנינו במשנה: זֶה הַכְּלָל, דָּבָר שֶׁמְּצָוָתוֹ בַּיּוֹם כָּשֵׁר כָּל הַיּוֹם.

מבררת הגמרא: 'זֶה הַכְּלָל' לְאַתּוֹיֵי מַאי, הרי המשנה כבר פירטה את כל הדינים הכלולים בכך. משיבה הגמרא: לְאַתּוֹיֵי סִידּוּר שני הַקְּטוֹרִין – כפות הלבונה שעל שולחן לחם הפנים (ויקרא כד ז), וְסִלּוּק שני הַקְּטוֹרִין הישנים שהיו בשבוע שקודם לכן, וּכְרַבִּי יוֹסֵי, דְּתַנְיָא בברייתא, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, סִילֵּק אֶת מערכת הלחם שעל השולחן הַיְשָׁנָה בשבת בַּשַּׁחֲרִית, וְסִידֵּר אֶת הַחֲדָשָׁה רק בָּעַרְבִית – בסוף יום השבת, אֵין בְּכָךְ כְּלוּם, שלא עבר על ציווי התורה שיהא הלחם תמיד על השולחן כדלהלן, וּמָה [–וכיצד] אֲנִי מְקַיֵּים מה שנאמר בלחם הפנים (לפני ה' תמיד) ['לִפְנֵי תָּמִיד' (שמות כה ל)], שֶׁלֹּא יְהֵא השׁוּלְחָן לן בלילה בְּלֹא לֶחֶם.

שנינו במשנה: דָּבָר שֶׁמְּצָוָתוֹ בַּלַּיְלָה כָּשֵׁר כָּל הַלַּיְלָה.

מבררת הגמרא: כלל זה לְאַתּוֹיֵי מַאי, הרי כבר פירטה המשנה את הדברים שכשרים כל הלילה. משיבה הגמרא: לְאַתּוֹיֵי אֲכִילַת פְּסָחִים שניתן לאוכלם כל ליל פסח, וּדְלֹא כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. דְּתַנְיָא בברייתא, נאמר בקרבן פסח (שמות יב ח) 'וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה', אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, נֶאֱמַר כַּאן 'בַּלַּיְלָה הַזֶּה', וְנֶאֱמַר לְהַלָּן במכת בכורות (שם יב יב), 'וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה', מָה לְהַלָּן עבר עַד חֲצוֹת, שהרי נאמר (שם יא ד) 'כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרָיִם', אַף כַּאן אכילת הפסח היא עַד חֲצוֹת בלבד. ולכך באה המשנה להוציא משיטתו, ולרבות שאכילת פסחים כשירה כל הלילה, ולא רק עד חצות.

הדרן עלך הקורא למפרע

פרק שלישי - הקורא עומד

בתחילת פרק זה משלים התנא את דיני קריאת המגילה, ואחר כך עובר לבאר את הלכות קריאת התורה.

משנה

הַקּוֹרֵא אֶת הַמְּגִלָּה, אם רצה קוראה כשהוא עוֹמֵד, וְאם רצה קוראה יוֹשֵׁב. ובין אם קְרָאָהּ אדם אֶחָד להוציא את הציבור, ובין אם קְרָאוּהָ שְׁנַיִם יחד, יָצְאוּ השומעים ידי חובתם. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְבָרֵךְ על קריאת המגילה, יְבָרֵךְ, ומקום שנהגו שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ, לֹא יְבָרֵךְ – אינו צריך לברך.

עתה מבארת המשנה את מנין העולים לקריאת התורה בכל יממות השנה: בימות החול בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, וכן בְּשַׁבָּת בְּתפילת המִנְחָה, קוֹרִין בתורה שְׁלֹשָׁה אנשים. אֵין פּוֹחֲתִין מֵהֶן, וְאֵין מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן יותר משלשה קוראים, שלא לעכב את הציבור. וְאַף אֵין מַפְטִירִין בְּנָבִיא אחר קריאות אלו. דין נוסף: הַפּוֹתֵחַ – הקורא הראשון, וְהַחוֹתֵם בַּתּוֹרָה – הקורא האחרון, מְבָרֵךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ, כלומר, הראשון מברך לפניה, והאחרון מברך לאחריה, והאמצעי אינו מברך כלל.

וּבְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים וּבְחוֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, קוֹרִין בתורה אַרְבָּעָה אנשים, וְאֵין פּוֹחֲתִין מֵהֶן, וְאֵין מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן, וְכֵן אֵין מַפְטִירִין בְּנָבִיא. וגם בהם רק הַפּוֹתֵחַ וְהַחוֹתֵם בַּתּוֹרָה מְבָרֵךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ, ושנים האמצעיים אינם מברכים כלל.

כלל במנין הקוראים: זֶה הַכְּלָל, כָּל יום שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מוּסָף וְאֵינוֹ יוֹם טוֹב, כגון ראש חודש וחולו של מועד שאינם אסורים במלאכה, מוסיפין בו קורא אחד וְקוֹרִין אַרְבָּעָה אנשים. וּבְיוֹם טוֹב קורין חֲמִשָּׁה. וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים קורין שִׁשָּׁה. וּבְשַׁבָּת קורין שִׁבְעָה אנשים.

אֵין פּוֹחֲתִין מֵהֶן – ממנין הקוראים הללו, אֲבָל אם ירצו מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן קוראים כרצונם. וּמַפְטִירִין בימים אלו בְּנָבִיא לאחר הקריאה. וגם בימים אלו רק הַפּוֹתֵחַ וְהַחוֹתֵם בַּתּוֹרָה מְבָרֵךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ.

גמרא

שנינו במשנה שהקורא את המגילה יכול לישב: תָּנָא – שנינו בברייתא על דברי משנתינו, מַה שֶּׁאֵין בֵּן בקורא בַּתּוֹרָה להוציא הציבור, שאין לו לקרוא מיושב. מבררת הגמרא: מְנָהֲנֵי מִילֵּי שהקורא בתורה צריך לעמוד, אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, דְּאָמַר קְרָא (דברים ה כח) 'וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד עִמָּדִי', הרי שלימוד התורה הוא דווקא במעומד. וְאָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, אַלְמָלֵא – אם לא שבמִקְרָא כָּתוּב כן על הקב"ה, אִי אֶפְשָׁר לנו לְאוֹמְרוֹ, שֶׁכְּבָיְכוֹל אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּעֲמִידָה – נאמר על הקב"ה לשון 'עמידה' כמו שיכול להאמר על אדם.

דרשה נוספת: וְאָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, מְנַיִן לָרַב שֶׁלֹּא יָשַׁב עַל גַּבֵּי מִטָּה וְיָשַׁנָּה לְתַלְמִידוֹ הישוב עַל גַּבֵּי קַרְקַע, אלא ישבו שניהם בשוה על גבי קרקע או על גבי מטה, שֶׁנֶּאֱמַר 'וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד עִמָּדִי', כלומר 'עמדי' כביכול שוה עמי.

תָּנוּ רַבָּנָן, מִימוֹת מֹשֶׁה רבינו שלמד תורה מפי הגבורה וְעַד ימות רַבָּן גַּמְלִיאֵל, לֹא הָיוּ לְמֵדִין תּוֹרָה מישוב אֶלָּא מְעוּמָּד, אולם מִשֶּׁמֵּת רַבָּן גַּמְלִיאֵל יָרַד חוֹלִי לָעוֹלָם, וְהָיוּ לְמֵדִין תּוֹרָה מְיוּשָּׁב מפני החולשה. וְהֵיינוּ דִּתְנַן (סוטה מט.) מִשֶּׁמֵּת רַבָּן גַּמְלִיאֵל בָּטַל כָּבוֹד תּוֹרָה, דהיינו מה שהיו מכבדים את התורה על ידי שהיו עוסקים בה במעומד, דבר זה נתבטל משמת רבן גמליאל.

הגמרא דנה בסתירת הפסוקים לגבי מנהגו של משה רבינו כשקיבל התורה: כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר 'וָאֵשֵׁב בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה', הרי שלמד בישיבה, ואילו כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דברים י י) 'וְאָנֹכִי עָמַדְתִּי בָהָר כַּיָּמִים הָרִאשֹׁנִים אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה', ומבואר שלמד בעמידה.

הגמרא מביאה ארבעה יישובים בביאור הפסוקים: אָמַר רַב, בתחילה היה עוֹמֵד וְלוֹמֵד מפי הקב"ה, ואחר כך היה יוֹשֵׁב לבדו וְשׁוֹנֶה שנית את מה שלמד. רַבִּי חֲנִינָא אָמַר, שני הפסוקים עוסקים בזמן לימודו מפי הגבורה, אלא שֹלֹא היה עוֹמֵד וְלֹא יוֹשֵׁב, אֶלָּא שׁוֹחֶה – מתכופף כמשתחוה. רַבִּי יוֹנָתָן אָמַר, אכן לימודו היה בעמידה, ומה שכתוב 'וָאֵשֵׁב בָּהָר', אֵין יְשִׁיבָה זו אֶלָּא לְשׁוֹן עֲכָבָה, שנתעכב ושהה בהר ארבעים יום וארבעים לילה, וכמו שמצינו כן בפסוק אחר, שֶׁנֶּאֱמַר בשעה שהוכיח משה רבנו את בני ישראל 'וַתֵּשְׁבוּ בְקָדֵשׁ יָמִים רַבִּים', ובודאי אין זו ישיבה ממש, אלא כלומר התעכבתם בקדש ימים רבים. רָבָא אָמַר, משה רבנו למד מפי הגבורה גם בישיבה וגם בעמידה, רַבּוֹת – דברים רבים ופשוטים היה לומד מְעוּמָּד, וְאילו קָשׁוֹת – דברים קשים שנצרך בהם יישוב הדעת, היה לומד מְיוּשָּׁב.

שנינו במשנה: קְרָאָהּ אֶחָד קְרָאוּהָ שְׁנַיִם יָצְאוּ וכו'.

תָּנָא – שנינו בברייתא על דברי משנתינו, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בקורא
בַּתּוֹרָה, שרק אם אחד קורא יצאו השומעים ידי חובתם. תָּנוּ רַבָּנָן,
בַּתּוֹרָה – בקריאת התורה בציבור, אֶחָד קוֹרֵא הפסוקים מתוך
הספר, וְאֶחָד מְתַרְגֵּם ללשון המדוברת. וּכְלָבָד שֶׁלֹּא יְהֵא אֶחָד קוֹרֵא
וּשְׁנַיִם מְתַרְגְּמִין יחד, משום ששני קולות אינם נשמעים.
וּכשקוראים את ההפטרה בְּנָבִיא, הקילו חכמים שאפילו אֶחָד קוֹרֵא
בנביא וּשְׁנַיִם מְתַרְגְּמִין, וּכְלָבָד שֶׁלֹּא יְהוּ שְׁנַיִם קוֹרִין וּשְׁנַיִם מְתַרְגְּמִין.
וּבְהַלֵּל, וּבְמְגִלָּה, אֲפִילּוּ עֲשָׂרָה קוֹרִין וַעֲשָׂרָה מְתַרְגְּמִין כאחד. מבררת
הגמרא: מַאי טַעֲמָא – מה הטעם שהקילו בקריאת ההלל והמגילה,
כֵּיוָן דַּחֲבֵירָה קריאתם על העם, יָהֲבֵי דַּעְתַּיְיהוּ וְשָׁמְעֵי – נותנים
דעתם לשמוע ולהבין אף כאשר כמה אנשים קוראים יחד.
שנינו במשנה: מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְבָרֵךְ יְבָרֵךְ. אָמַר אַבָּיֵי, לֹא שָׁנוּ
שהברכה על קריאת המגילה תלויה במנהג, אֶלָּא בברכה
שלְּאַחֲרֶיהָ, אֲבָל לְפָנֶיהָ מִצְוָה לְבָרֵךְ, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל,
כָּל הַמִּצְוֹת כּוּלָּן מְבָרְךְ עֲלֵיהֶן עוֹבֵר [–קודם] לַעֲשִׂיָּתָן, ובכלל זה
מצות מגילה.
הגמרא מבארת את לשון 'עובר': מַאי מַשְׁמַע דְּהַאי 'עוֹבֵר' לִישָׁנָא
דְּאַקְדּוּמֵי הוּא – מנין ש'עובר' היינו קודם. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק,
אָמַר קְרָא (שמואל ב' יח כג) 'וַיָּרָץ אֲחִימַעַץ דֶּרֶךְ הַכִּכָּר וַיַּעֲבֹר' [–הקדים]
אֶת הַכּוּשִׁי'. אַבַּיֵי אָמַר, מֵהָכָא, שנאמר (בראשית לג ג) [כאשר נפגש
יעקב אבינו עם עשו בחזרתו מלבן] 'וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם' – הקדים
ועמד לפני נשיו ובניו. וְאִיבָּעֵית אֵימָא מֵהָכָא, 'וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם
וַה' בְּרֹאשָׁם' (מיכה ב יג). ומכל אלו מבואר שעובר לשון קודם הוא.
הגמרא מבררת את נוסח ברכות המגילה. שואלת הגמרא: לְפָנֶיהָ
מַאי מְבָרֵךְ – מהו נוסח הברכה שמברך לפני קריאת המגילה. רַב
שֵׁשֶׁת מְסַקְּרָנְיָא אִיקְּלַע [–נזדמן] לְקַמֵּיהּ דְּרַב אַשֵׁי בשעה שקרא
המגילה, וּבָרִיךְ רב אשי לפניה שלש ברכות, שסימנן מנ"ח, דהיינו
על 'מ'קרא מגילה, שעשה 'נ'סים, ושה'ח'יינו. לְאַחֲרֶיהָ מַאי מְבָרֵךְ.
בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם (הָאֵל) הָרָב אֶת רִיבֵנוּ, וְהַדָּן אֶת
דִּינֵנוּ, וְהַנּוֹקֵם אֶת נִקְמָתֵנוּ, וְהַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ, וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל
אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ, וחותם בָּרוּךְ אַתָּה ה' הַנִּפְרָע לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרֵיהֶם.
וְרָבָא אָמַר, חותם ברוך אתה ה' הָאֵל הַמּוֹשִׁיעַ. אָמַר רַב פָּפָּא, הִלְכָךְ
נְיָמְרִינְהוּ לְתַרְוַיְיהוּ – מאחר שיש מחלוקת בנוסח החתימה, יש
לחתום כשתי הדעות, ויאמר בָּרוּךְ אַתָּה ה' הַנִּפְרָע לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל
צָרֵיהֶם הָאֵל הַמּוֹשִׁיעַ.
שנינו במשנה: בְּשֵׁנִי וּבַחֲמִישִׁי וּבְשַׁבָּת בְּמִנְחָה קוֹרִין שְׁלֹשָׁה וכו':
שואלת הגמרא: הָנֵי שְׁלֹשָׁה כְּנֶגֶד מִי תיקנום. אָמַר רַב אַסִּי, כְּנֶגֶד
תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים. רָבָא אָמַר, כְּנֶגֶד כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים
הראויים לקרות בתורה.
שואלת הגמרא: אֶלָּא הָא דְּתָנֵי רַב שִׁימִי אִין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה פְּסוּקִין
בקריאת התורה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, ואף פסוק 'וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר'
שאין למדים ממנו כלום, עוֹלֶה מִן הַמִּנְיָן, הָנֵי עֲשָׂרָה פסוקים כְּנֶגֶד
מִי תיקנום. משיבה הגמרא: אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה
בַּטְלָנִין – אנשים הבטלים ממלאכה שֶׁיּוֹשְׁבִים כל היום בְּבֵית
הַכְּנֶסֶת. רַב יוֹסֵף אָמַר, כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה הַדִּבְּרוֹת שֶׁנֶּאֶמְרוּ לְמֹשֶׁה בְּסִינַי.
(רַבִּי לֵוִי אָמַר, כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה הִילּוּלִין שֶׁאָמַר דָּוִד בְּסֵפֶר תְּהִלִּים). וְרַבִּי
יוֹחָנָן אָמַר, כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת – עשרה ציווים של הקדוש ברוך
הוא שֶׁבָּהֶן נִבְרָא הָעוֹלָם והברואים שבו.
שואלת הגמרא: חֵי נִינְהוּ – מה הם עשרת הציווים, אם נאמר
'וַיֹּאמֶר' דִּ'בְרֵאשִׁית' – פסוקי בריאת העולם שכתוב בהם 'ויאמר
אלקים', הרי הָנֵי תִּשְׁעָה הָווּ – פסוקים אלו רק תשעה הם. משיבה
הגמרא: 'בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים' האמור בבריאת שמים וארץ, נַמִּי
53 מַאֲמָר הוּא, כלומר, גם בריאת שמים וארץ היתה באמירה ולא
54 בידים, דִּכְתִיב (תהלים לג ו) 'בִּדְבַר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל
55 צְבָאָם', ונמצא שהעולם נברא בעשרה מאמרות.
56 אָמַר רָבָא, רִאשׁוֹן שֶׁקָּרָא אַרְבָּעָה פסוקים מְשׁוּבָּח, שֵׁנִי שֶׁקָּרָא אַרְבָּעָה
57 מְשׁוּבָּח, שְׁלִישִׁי שֶׁקָּרָא אַרְבָּעָה מְשׁוּבָּח. כיון שלכל אחד יש מעלה.
58 רבא מבאר את דבריו: רִאשׁוֹן שֶׁקָּרָא אַרְבָּעָה מְשׁוּבָּח, דִּתְנַן (שקלים
59 פ"ג מ"ב) לגבי תרומת הלשכה, בְּשָׁלֹשׁ קוּפּוֹת שכל אחת מהן שֶׁל
60 שָׁלֹשׁ סְאִין (שֶׁבָּהֶן) היו הכהנים תּוֹרְמִין אֶת הַלִּשְׁכָּה, ומהן היו
61 מקריבים את קרבנות הציבור, וְהָיָה בָּתוּב עֲלֵיהֶן – על הקופות
62 אב"ג. והטעם, כדי לְיַדֵּעַ אֵיזוֹ מֵהֶן נִתְרְמָה רִאשׁוֹן וידעו לְהַקְרִיב
63 מִמֶּנָּה רִאשׁוֹן, משום שֶׁמִּצְוָה בָּרִאשׁוֹן. הרי שיש עדיפות לראשון.
64 אָמְצָעִי שֶׁקָּרָא אַרְבָּעָה מְשׁוּבָּח. דִּתַנְיָא, נאמר (במדבר ח ב) 'אֶל מוּל פְּנֵי
65 הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת', פסוק זה מְלַמֵּד שֶׁמְּצַדֵּד [–מטה] פְּנֵיהֶם
66 של ששת ראשי הפתילות כְּלַפֵּי נֵר מַעֲרָבִי, שהוא הנר האמצעי,
67 וְנקרא נֵר מַעֲרָבִי, משום שהיה מטה ראש פתילתו כְּלַפֵּי קודש
68 הקדשים שבמערב, ששם הַשְּׁכִינָה שורה. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מִכָּאן –
69 ממה שנטו כולם כלפי האמצעי, למדנו שֶׁאֶמְצָעִי מְשׁוּבָּח. ולכן אם
70 קרא האמצעי את ארבעת הפסוקים הרי הוא משובח.
71 וְאַחֲרוֹן שֶׁקָּרָא אַרְבָּעָה מְשׁוּבָּח, מְשׁוּם שכלל הוא בידינו שמַּעֲלִין
72 בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, ולכן יש גם עדיפות שיקרא האחרון ארבעה,
73 שבכך הוא מוסיף על הקודמים.
74 מספרת הגמרא: רַב פָּפָּא אִיקְּלַע לְבֵי בְּנִישְׁתָּא – נזדמן לבית הכנסת
75 דַּאֲבֵי נוֹבֵי, וְקָרָא הָרִאשׁוֹן אַרְבָּעָה, וְשַׁבְּחֵיהּ רַב פָּפָּא.
76 שנינו במשנה: אֵין פּוֹחֲתִין מֵהֶן וְאֵין מוֹסִיפִין וכו', הפותח והחותם
77 בתורה מברך לפניה ולאחריה. הגמרא מביאה ברייתא המבארת
78 את הדין האחרון: תָּנָא, הַפּוֹתֵחַ לקרות ראשון, מְבָרֵךְ ברכת התורה
79 לְפָנֶיהָ – לפני הקריאה, וְהַחוֹתֵם [–האחרון] מְבָרֵךְ לְאַחֲרֶיהָ,
80 והאמצעים אינם מברכים כלל. כך היה המנהג בזמן המשנה.
81 אומרת הגמרא: וְהָאִידָּנָא דְּכוּלְּהוּ מְבָרְכֵי – ומה שבזמננו כל
82 הקוראים מברכים לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ, הֵיינוּ טַעֲמָא – הטעם הוא,
83 משום דְּתַקִּינוּ רַבָּנָן גְּזֵירָה מִשּׁוּם הַנְּכָנְסִין באיחור לבית הכנסת אחר
84 שברך הראשון, ולא שמעו שברך הראשון בתחילה, ויטעו שאין
85 מברכין על התורה לפניה, וּמִשּׁוּם הַיּוֹצְאִין לפני שמסיימין את
86 הקריאה, ולא ישמעו את האחרון מברך בסוף ויטעו שאין מברכים
87 לאחריה.
88 שנינו במשנה: בְּרֹאשֵׁי חֳדָשִׁים וּבְחוֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד קוֹרִין אַרְבָּעָה וכו'.
89 הגמרא דנה על אופן חלוקת הפסוקים בקריאה של ראש חדש:
90 בְּעָא מִינֵּיהּ עוּלָּא בַּר רַב מָרְיָא, פָּרָשַׁת [–הקריאה של] רֹאשׁ חוֹדֶשׁ,
91 בֵּיצַד קוֹרִין אוֹתָהּ באופן שתתחלק בין ארבעת העולים. ומבאר
92 עולא את שאלתו: פרשת התמיד שהיא 'צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
93 אֲלֵיהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי' וגו', דְּהַוְיָין תְּמָנְיָא פְּסוּקֵי – שהם שמונה
94 פסוקים, הֵיכִי נַעֲבֵיד – כיצד נעשה חלוקתה, נֵיקְרֵי תְּרֵי תְּלָתָא
95 תְּלָתָא פְּסוּקֵי – יקראו השנים הראשונים כל אחד שלשה פסוקים,
96 אי אפשר, שהרי פָּשׁוּ לְהוּ תְּרֵי – ישארו שני פסוקים בסוף הפרשה,
97 וְאֵין מְסַיְּירִין בְּפָרָשָׁה – אסור לסיים את הקריאה סמוך לסוף פרשה
98 באופן שישארו פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִין בפרשה. אלא נֵיקְרֵי אַרְבָּעָה
99 אַרְבָּעָה – יקראו שנים הראשונים ארבעה פסוקים, פָּשׁוּ לְהוּ –
100 ישארו עבור השנים הנוספים רק שְׁבָעָה פסוקים, שפסוקי פרשת
101 'וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת' הַוְיָין תְּרֵי, ופרשת 'וּבְרֹאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם' הַוְיָין חֲמִשָּׁה,
102 והֵיכִי נַעֲבֵיד, נֵיקְרֵי – יקרא השלישי תְּרֵי פסוקים מֵהָא [–וביום
103 השבת], וְחַד פסוק מֵהָנָךְ – מפסוקי 'ובראשי חדשיכם',